Anul al 58-lea
10 Pagini

EXEMPLARUL { În România 3 lei / În străinătate 6 lei
Taxa poștală plătită în numerar conform aprobării Dir. G-le P. T. T. Nr. 24.464/939

Nr. 206 Sâmbătă 2 August 1941
10 Pagini

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIU

ABONAMENTE ÎN ȚARA Lei 200 pe 3 luni. Lei 380 pe 6 luni. Lei 750 pe 12 luni. O lună Lei 80. În străinătate în raport cu tariful poștal și valuta

UNIVERSUL

ABONAMENTE ÎN ȚARA pe un an la UNIVERSUL COPIILOR, ZIARUL CĂLĂTORIILOR, VESELIA, RADIO UNIV. și UNIV. LITERAR câte 220 lei. UNIV.-SPORT 500 lei

Fondator: LUIGI CAZZAVILLAN
Proprietar: „UNIVERSUL" S. A.
Inscris sub Nr. 160 Trib. Ilfov

CELE DIN URMA ȘTIRI DIN LUMEA INTREAGA, TELEGRAFICE ȘI TELEFONICE
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: BUCUREȘTI, STR. BREZOIANU No. 23-25
CENTRALA TELEFONICA A ZIARULUI: 3.30.10: SECRETARIATUL DE REDACȚIE: 3.30.15

DIRECTOR ȘI ADMINISTRATOR DELEGAT
STELIAN POPESCU

GRIJA SĂNĂTĂȚII PUBLICE

In ședința ținută sub președinția d-lui ministru profesor dr. P. Tomescu, consiliul superior al sănătății, alcătuit din reprezentanții cei mai eminenți ai științei medicale dela noi, a discutat urgente și importante probleme în legătură cu sănătatea publică sau — mai bine zis — cu grija ce trebue avută și cu măsurile ce se impun, pentru ca sănătatea publică să fie cât mai bine păzită. Mai important de reținut este faptul că nu s'au mărginit la o discuție oarecum teoretică a problemei, căreia războiul îi dă o urgență lesne de înțeles, ci, pe de o parte, au arătat ceeace s'a putut realiza până acum în această direcție, iar, pe de altă parte, au adus la cunoștință măsurile și hotărîrile luate.

Cum era și firesc, prima chestiune luată în desbatere a fost îngrijirea răniților de război, asistența chirurgicală a acestor viteji loviți în lupta pentru înscăunarea definitivă a dreptății românești și pentru stabilirea ordinei sociale și a civilizației.

Citind discuțiunile ce au avut loc și referatele speciale ce au fost prezentate consiliului, aflăm cu un sentiment de mulțumire îndreptățită, că rănitii din războiul de acum au fost îngrijiți, sub toate raporturile, în condițiuni mult mai bune decât rănitii din războiul din 1916—1918. Evacuarea lor de pe câmpurile de luptă s'a făcut mai repede, cu mijloace mai confortabile și mai moderne, iar, grație devotamentului vrednic de prețuire al medicilor noștri, precum și progreselor realizate în domeniul chirurgiei, s'au putut evita complicațiuni și au putut fi scăpați dela moarte mulți viteji, care primiseră răni din cele mai grave. Cu acelaș sentiment de mulțumire, aflăm că, datorită tot unei mai bune asistențe chirurgicale, invaliditățile vor fi foarte reduse, față de cele constatate în războiul trecut. Ne dă această asigurare d. profesor dr. Iacobovici, cu greutatea și autoritatea înaltei sale competințe. Dar nu mai puțin urgente și importante sunt și problemele de preîntâmpinare și combatere a bolilor epidemice, ce se ivesc în cursul unui război, precum și cele în legătură cu organizarea sanitară a Basarabiei și Bucovinei.

Unii naivi sau de rea credință, sau interesați direct în cauză, așteptau cândva mântuirea — frumoasă „mântuire" ar fi fost! — dela răsărit. Își închipuiau chiar că pot aduce în sprijin argumentul, că și lumina vine dela răsărit.

Lăsând la o parte direcția din care vine lumina zilei, deocamdată vedem, pe baza constatărilor făcute de autoritățile sanitare și a numeroaselor cazuri concrete, că dela răsărit, adică din Rusia bolșevică și din cauza cumplitului regim bolșevic, vin amenințătoare boli cu caracter contagios și din cel mai grav. Dealtfel, n'a pierit încă din amintirea noastră tifosul exantematic și ravagiile făcute de această boală în Basarabia.

Intrebării cum pot pătrunde din Rusia Sovietică bolile cu caracter epidemic de care suntem amenințați, nu este greu să i se răspundă. Sunt aduse, bunăoară, de prizonierii zi de zi mai numeroși, de migrațiunile de populații, etc.

Intru cât privește în special Basarabia și Bucovina de Nord, să nu se uite că anul de ocupație comunistă n'a însemnat numai un an de mizerie neagră, de asuprire sălbatică și de distrugere, ci și un an în care starea sanitară a populației s'a înrăutățit mult. In „raiul bolșevic" lipseau medicii, lipseau medicamentele, iar simțul datoriei era cu totul absent. Pricepem deci ușor ce teren favorabil găsesc bolile la o populație, care, un an de zile, n'a fost subalimentată, ci pur și simplu a fost ținută flămândă.

Incă un factor, care agravează situația și impune, prin urmare, luarea de măsuri urgente și cât mai energice. Acest factor îl constitue distrugerile de o sălbăticie îngrozitoare săvârșite atât în Basarabia, cât și în Bucovina, de hoardele bolșevice în retragerea lor.

Au distrus instituțiile sanitare ce se găseau la orașe din vremea administrației române, au dat foc spitalelor, au distrus instalațiile de apă de băut și de băi, au otrăvit puțurile și fântânile. Urmarea nu putea fi decât o gravă înrăutățire a situației sanitare.

Insă, din hotărîrile consiliului superior al sănătății și din măsurile luate sau în curs de aplicare, se desprinde o impresie liniștitoare: impresia că se face și se va face tot ce este omenește cu putință pentru stăvilirea primejdiilor ce amenință sănătatea publică.

OPERA DE RECONSTRUCȚIE

de I. VION

Primarul orașului Fălciu, d. avocat I. Filipescu, ne roagă să facem un apel, o colectă publică, pentru refacerea comunei pe care o administrează și care a avut să îndure pagube grele pe urma bombardamentelor: case distruse complet, multe deteriorate; trei din patru biserici năruite, spitalul, școalele, primăria, grav avariate etc.

Din dările de seamă publicate prin ziare, s'a putut vedea mărimea pagubelor cauzate pe toată întinderea dintre Prut și Nistru, în toată Bucovina, în multe părți din regatul vechi, pagube pricinuite de bolșevismul devastator.

Gravitatea acestor pierderi ne determină însă ca, salutând cu bucurie revenirea Basarabiei și Bucovinei în patrimoniul național, să considerăm ca o datorie indiscutabilă să începem imediat opera de reconstrucție, de refacere și de alinare a suferințelor morale și materiale ale populației greu încercate.

Inițiativa particulară, sprijinul individual al oricărui om generos, joacă un rol mare în orice acțiune de ajutorare și dovezile, din ultimul timp mai ales, au arătat trăinicia spiritului de solidaritate românească.

(Continuare în pag. 2-a)

Sovietele au provocat războiul

Care au fost forțele armatei roșii și dispozitivul lor înainte de 22 Iunie a. c.

de R. SEIȘANU

Propaganda sovietică, prin presă și radio, ar vrea să convingă opinia internațională, că politica guvernului din Moscova a fost totdeauna... pacifică și el n'a avut intențiuni și proecte agresive, față de Germania și celelalte state vecine, cu care a voit să întrețină... raporturi politice și economice bune.

Contând pe naivitatea unora, propagandiștii sovietici amintesc declarațiile ce le-a făcut d. Molotov, comisarul sovietic al afacerilor străine, la 31 August 1939, cu privire la pactul de neagresiune încheiat între Germania și U. R. S. S.

Un singur adevăr a spus atunci d. Molotov și anume, — că în cazul unui război cu Germania. Țările sovietice vor avea de pierdut.

Și așa va fi. Toate celelalte declarații din acea comunicare, privitoare la pretinsa politică pacifică a sovietelor, s'au dovedit lipsite de orice temei, de oarece chiar dela începutul războiului — adică după câteva zile dela ratificarea pactului de neagresiune sovieto-german — guvernul din Moscova a început pe o scară întinsă preparativele militare, atât sub forma concentrărilor massive de trupe în zona frontierei occidentale, cât și sub forma intensificării producției industriei de război a U. R. S. S. și a sporirei din lună în lună, a numărului avioanelor și tankurilor ultra-grele și grele.

In această privință, cifrele sunt mai elocvente decât vorbăria agenților propagandiști sovietici. Să vedem acum cum au înțeles conducătorii din Moscova să practice politica lor pacifică.

Când a izbucnit războiul în Septembrie 1939 se aflau în teritoriul european al U. R. S. S., 77 divizii de infanterie, dintre care peste 40 erau massate în zona frontierii occidentale, în dreptul statelor baltice, Poloniei și României.

După prăbușirea Poloniei și a ocupării părții orientale a acestei țări de U. R. S. S. și a fixării nouii frontiere germano-sovietice, numărul total al diviziilor roșii concentrate în regiunea europeană a U. R. S. S. a fost de 121.

Așa dar, după o lună dela începerea războiului și dela încheerea pactului de neagresiune sovieto-german, numărul diviziilor roșii a sporit cu 44. Dacă ținem seama de dispozitivul lor de atunci, majoritatea erau massate în apropierea frontierelor Finlandei, Estoniei, Livoniei, Lituaniei, Germaniei și României.

Scopul acelui dispozitiv a fost — după cum se știe — atacul armatelor roșii împotriva Finlandei, presiunile asupra statelor baltice spre a se obține din partea lor baze navale și militare și trecerea lor sub dependența sovietelor, precum și supravegherea celeilalte zone a frontierei occidentale.

După câtva timp noui divizii de infanterie și formațiuni motomecanizate au fost transportate din interiorul U. R. S. S. în zona frontierii Nistrului cu scopul de a intimida și amenința România.

A urmat ultimatum-ul adresat României de guvernul sovietic și ocuparea de către trupele roșii a Basarabiei și a Bucovinei de nord în condițiile cunoscute. Ce s'a întâmplat după aceea? Concentrările trupelor sovietice, dealungul Prutului au început în toamna anului trecut, și în așa proporții amenințătoare, încât într'un raport al comandamentului armatei germane din acel timp, care a fost adus la cunoștința publică de ministerul afacerilor străine al Reich-ului, s'a atras atenția asupra pericolului ce-l prezintă acele concentrări massive de trupe sovietice, nu numai pentru România, ci și pentru Germania.

„O altă amenințare pentru Germania — se spune în acel raport — o constitue concentrarea unor forțe puternice ruse la granița ruso-română, începută în Octombrie 1940. Dela ivirea unor forțe engleze în Grecia, unitățile ruse concentrate la granița României aveau misiunea, ca în cursul operațiilor militare, devenite inevitabile după „putsch"-ul din Belgrad, să intervină. Prin succesele rapide ale germanilor aceste planuri au fost zădărnicite".

In primăvara anului 1941, odată încheiat pactul de nea-

(Continuare în pag. 2-a)

PRIN TERITORIILE DESROBITE

In Basarabia, la Hâncești

Numele banditului Kotovski dat vechei comune de răzeși moldoveni.— Pârjolul focului a nimicit și aci gospodăriile oamenilor

Dela trimisul nostru special

Am trecut Prutul pe pod de vase. Alături se construește de harnicii noștri pionieri noul pod în locul celui aruncat în aer. Peste câteva zile va fi terminat și redat circulației.

Ne îndreptăm spre Hâncești, pe una din cele mai bune șosele construită de Statul român și pe care bolșevicii n'au avut timp s'o strice.

Porumbul e năpădit de burueni.

Se observă însă, cu toată demagogia pe care o făceau la posturile de radio comuniștii, pe tema ofensivei agricole în Basarabia, că au rămas totuși mari întinderi de pământ necultivat, pe care au crescut burueni și ciulini înalți cât omul.

Ne oprim câteva minute pe locul unde a fost ferma fostului prefect de Lăpușna, Vuia. Bolșevicii aveau aci un depozit de muniții care a sărit în aer. Sunt arme de tot felul, obuze, cartușe, sute de căști amestecate cu pământul. Confrații de presă își aleg fiecare câte un trofeu bolșevic pe care și-l iau în mașină să-l ducă la București.

Un domn colonel dela Marele Cartier al armatei, care ne însoțește, le atrage atenția să fie prevăzători, întrucât s'ar putea ca în grămada de muniții să fie și obuze neexplodate.

Continuând drumul dealungul șoselei întâlnim tranșee și cazemate în pământ făcute de trupele roșii. Pe dealul și în pădurea Hânceștilor a fost o luptă crâncenă. Bolșevicii croiseră în pădure drumuri, în care și-ascunseseră tancurile și artileria. Cu ajutorul aviației, artileria noastră i-a reperat, bătând cu o precizie matematică marginea pădurii și ascunzătorile inamicului. Grămezi de lăzi cu material sovietic au rămas în pădure. Rușii cari au căzut acolo, au fost îngropați într'o groapă comună. La marginea șoselei, e un mormânt proaspăt, cu o cruce pe care scrie: „Soldat român necunoscut, mort la datorie". Ne descoperim și ne apropiem, înclinându-ne cu pietate în fața acestui ostaș român al cărui nume e necunoscut.

Cine știe, poate că e vre'un frate de-al nostru, dela care n'avem nicio veste de pe front. Vârful bocancului străbate în afară prin bulgării de țărână. Ne facem o pioasă datorie de creștini și-l acoperim mai bine cu câteva lopeți de pământ din glia pentru care a murit.

Mai încolo întâlnim morminte de ostași germani și români, cu căștile așezate deasupra crucilor, înfrățiți în moarte după cum au fost înfrățiți în luptă și vitejie. Ne înclinăm cu adânc respect în fața acestor cruci de eroi.

❖

Ajungem la Hâncești, care e un morman de ruine. Hoardele roșii, în retragere, au dat

(Continuare în pag. 7-a)

Porturile finlandeze

dela marea Arctică au fost bombardate de avioane engleze

Helsinki, 31 (Rador). — Corespondentul agenției „D. N. B." află din sursă autorizată finlandeză următoarele:

Porturile finlandeze dela marea Arctică, Linhamari și Petsamo, au fost atacate de avioane engleze. Au luat parte la acțiune vreo 30 avioane de bombardament și de luptă.

Instalațiile de pe cheiu, aparținând unor societăți suedeze, au fost atinse de bombe. Deasemeni au fost pricinuite și alte pagube materiale.

Mai multe avioane agresoare au fost doborite.

In cercurile politice finlandeze se subliniază, în legătură cu acest atac englez asupra porturilor dela marea Arctică, care a produs senzație la Helsinki și care a fost anunțat prin ediții speciale, că Anglia a început acțiuni directe de război contra Finlandei încă înainte de ruperea formală a relațiilor diplomatice.

La Helsinki se declară că ministrul de externe finlandez examinează actualmente situația în urma acestui atac neprovocat. Se crede că se va trimite o notă de protest.

❖

Stockholm, 31 (Rador). — *Corespondentul agenției DNB transmite:*

Un comunicat al amiralității britanice, difuzat de postul de radio englez, declară că aviația navală britanică a atacat portul finlandez Petsamo, dela marea Arctică.

Este pentru prima dată — declară comunicatul — când Finlanda este atacată de Anglia.

112 avioane sovietice distruse de germani in ultimele 24 ore

Berlin, 31 (Rador). — Aviația germană a nimicit cu prilejul operațiilor sale încununate de succes, în cursul nopții și zilei de 30 Iulie, pe frontul de răsărit, 57 de avioane sovietice, în cursul luptelor aeriene.

Pe sol, au fost distruse 55 avioane sovietice.

In total, Sovietele au pierdut deci în ultimele 24 ore 112 avioane.

Ostași germani și români înfrățiți în moarte, după cum au fost înfrățiți în luptă eroică...

PE FRONTUL DE RĂSĂRIT

Nesfârșite coloane motorizate germane, înaintează în interiorul Rusiei sovietice

RESTABILIREA UNUI ADEVĂR ISTORIC

D. Bardossy Laszlo despre Românii din Transilvania

Intr'un articol publicat în revista germană „Europaische Revue", reprodus și de ziarele maghiare, sub titlul „Misiunea europeană a Ungariei", autorul său, d. Bardossy László, primul ministru al Ungariei, se ocupă și de istoria Transilvaniei.

După d. Bardossy László, un fenomen social s'a petrecut în Transilvania în secolii XIII—XVIII sub forma imigrării în massă a Românilor din Țara Românească și Moldova, încât ei au ajuns elementul național cel mai puternic.

„In urma războiului turcesc s'a schimbat caracterul național al unor mari regiuni — **scrie d. Bardossy László.** „Imigrarea Românilor în Transilvania, începută în secolul al XIII-lea, a luat mari proporții **în secolul al XVIII-lea,** astfel că în unele regiuni, ei au devenit elementul național cel mai puternic".

Reamintim că și în memoriile adresate în 1920 Conferinței păcei din Paris, de către președintele delegației de pace maghiară, contele Apponyi, s'a încercat să se explice numărul mare al Românilor din Transilvania printr'o imigrație massivă în secolii trecuți și în deosebi, în cursul secolului al XVIII-lea. Astfel, în memoriul privitor la dezvoltarea populației Ungariei dela încetarea dominației turcești (Nota II, anexa 8), se spune:

„Se știe că în cursul secolului al XVIII-lea și chiar la începutul sec. al XIX-lea acest popor (român) imigră în massă din Valachia și din Moldova, fiind deasemenea sub dominația turcească, în urma despotismului nesuferit al fanarioților, în Transilvania și de aci în Ungaria, ceea ce explică în această epocă sporirea aproape de necrezut a populațiunii române".

Care este adevărul istoric?

Cum epoca în care s'ar fi petrecut acel fenomen social important este apropiată, se poate ușor stabili adevărul.

Nu numai că nu s'a înregistrat acel fenomen social în sensul imigrării în massă a Românilor din cele două principate în Transilvania — ci, dimpotrivă, s'a înregistrat un fenomen social în sens invers — Românii au trecut în număr mare din Transilvania, peste Carpați, în Muntenia și în Moldova.

Incepând cu voevodul Făgărașului, Negru Vodă și voevodul Maramureșului, Dragoș Vodă, care au „descălecat" cu boerii și poporenii lor, dincoace de Carpați — cel dintâi în Muntenia și cel de-al doilea, în Moldova, — în cursul veacurilor următoare a continuat trecerea Românilor transilvăneni în ambele principate. Iată și mărturiile documentare: In 1485 Germanii și Secuii din Transilvania au adresat o plângere lui Ștefan Bathori, principele Transilvaniei, în care îi aduceau la cunoștință următoarele:

„Unii dintre locuitorii Măriei voastre au arat și semănat în Moldova și în Țara Românească și s'au dat ca iobagi voevozilor acelor țări, părăsind Țara Măriei Tale și mulți s'au hotărît să fugă, trecând sub domnia acelor voevozi pentru prea marele apăsări ale voevodatului."

Care a fost situația în secolul al XVIII-lea în ce privește mișcarea populației române din Transilvania? Curentul de strămutare al acestei populații în țările libere române a fost și mai puternic. Intr'un memoriu din 1773, trimis Curții imperiale din Viena de către Românii uniți din Transilvania — pe-atunci Transilvania era o provincie autonomă sub protectoratul Austriei — se aducea la cunoștința împăratului Austriei, că „Mii de Români trec dincolo de Carpați, în Țara Românească și în Moldova, în cât locuitorii acestor țări încremeniți de năvala aceasta strigă cu glas tare: „Intreaga

(Continuare în pagina 2-a)

GRIJA PENTRU FAMILIILE MOBILIZAȚILOR

Grija pentru respectarea drepturilor concentraților, mobilizaților, rechiziționaților și familiilor lor trebue să fie, incontestabil, pe primul plan al preocupărilor autorităților de stat. Orice măsură va fi luată, mai ales pentru asigurarea vieții familiilor celor plecați pe front, înseamnă îndeplinirea unei datorii și va avea pe deaîntregul asentimentul opiniei publice.

Deaceea se și cere ca dispozițiile și legiuirile în această privință să fie făcute cu chibzuială și cu o reală preocupare de interesele mobilizaților și familiilor lor.

Soldatul plecat pe front trebue să știe că cei de acasă își primesc regulat drepturile lor și mai ales la timp.

Preocupați de aceeași grije, ne îngăduim să relevăm din decretul-lege privitor la drepturile concentraților, mobilizaților, rechiziționaților și familiilor lor, pe care l-am publicat în numărul nostru de ieri, un articol privitor la procedura plății drepturilor celor plecati și care, după părerea noastră, va aduce greutăți — adică tocmai contrariul intenției legiuitorului — în asigurarea existenței familiilor celor plecați.

E vorba de art. 26 care prevede că instituțiile și întreprinderile particulare de orice fel sunt obligate să depună suma corespunzătoare plății drepturilor celor mobilizați la Casa de Depuneri și să trimită recipisa la unitatea unde se află indrituitul, suma consemnându-se în contul și la dispoziția acelei unități.

Articolul mai adaugă că „în acest scop concentrații, mobilizații și rechiziționații vor prezenta unității certificate eliberate de întreprinderea unde funcționează, prin care să dovedească drepturile ce li se cuvin ca salariu sau pensiune, calculate net".

Și într'un alt alineat se mai adaugă că, după ce vor fi primite de unități recipisele și după ce vor fi încasate sumele acestea vor fi date indrituiților cari la rândul lor apoi vor trimite familiilor lor cât doresc și tot prin intermediul unităților.

(Continuare în pag. 2-a)

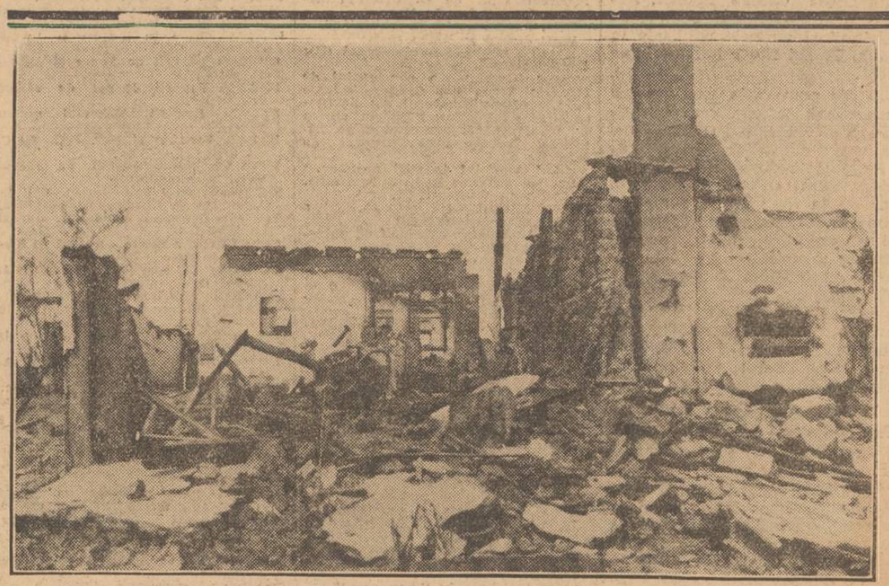

Ce a mai rămas din gospodăriile populației de pe una din străzile târgului Hâncești